

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Wereld

Opgave 1 – Een wereld vol unicorns

1 maximumscore 2

Juiste oorzaken zijn:

- De mondiale welvaart / consumptie / koopkracht is (sinds de twintigste eeuw) toegenomen. (economische dimensie)
- Unicorns verkopen (veelal) diensten die door internet / tijdruimtecompressie een groot bereik hebben. (economische dimensie)
- De wereldbevolking is (sinds de twintigste eeuw) gestegen (en dus wordt er ook meer geconsumeerd). (sociaal-culturele dimensie)
- De mondiale markt is tegenwoordig meer opengesteld. / Door handelsverdragen is vrijhandel ontstaan. (politieke dimensie)

per juiste reden, elk vanuit een andere dimensie

1

2 maximumscore 1

Uit het antwoord moet blijken dat de oppervlakte van landen een maat is voor de totale waarde van de unicorns / hoe groter een land afgebeeld is des te groter de totale waarde van de unicorns.

3 maximumscore 2

Een juiste redenering is:

- In India en Singapore is, in tegenstelling tot in Rusland en Japan, de voertaal Engels 1
- zodat het voor ondernemers uit deze landen makkelijker is zich in een mondiaal (en digitaal) georiënteerde ICT-markt te begeven (waarin Engels de voertaal is) 1

4 maximumscore 2

Een juiste redenering is:

- De Verenigde Staten hebben ten opzichte van China een economische voorsprong / al decennialang een (economische en politieke) dominante / hegemoniale positie in de wereld (en zijn dus meer mondiaal georiënteerd) 1
- terwijl Chinese bedrijven actief zijn in een relatief afgeschermd / gecontroleerde markt / pas relatief recent groeien (en vooralsnog vooral op nationale schaal actief zijn) 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Wereld en Aarde

Opgave 2 – Groenland

5 maximumscore 2

- Juiste argumenten om Groenland vanuit geologisch oogpunt bij Noord-Amerika in te delen zijn: 1
 - Groenland ligt (net als Noord-Amerika) op de Amerikaanse plaat.
 - Groenland maakt (net als Noord-Amerika) onderdeel uit van het Canadese schild.
- Juiste argumenten om Groenland vanuit sociaalgeografisch oogpunt bij Europa in te delen zijn: 1
 - Groenland is economisch gezien meer gericht op / afhankelijk van Europa.
 - Groenland hoort bij het (in Europa gelegen) Koninkrijk Denemarken.

6 maximumscore 2

uitspraak 1: onjuist

uitspraak 2: juist

uitspraak 3: juist

indien drie antwoorden juist 2

indien twee antwoorden juist 1

indien minder dan twee antwoorden juist 0

7 maximumscore 3

- Uit het antwoord moet blijken dat boven de (koude) ijskap (bijna) altijd een hogedrukgebied ligt / de lucht niet kan stijgen / de lucht (bijna) altijd daalt 1

Uit de beschrijving moet blijken dat

- vochtige lucht vanaf zee tegen de gebergtes in de kustgebieden / tegen de randen van het eiland botst 1
- waarbij de (vochtige) lucht wordt gedwongen te stijgen en condenseert 1

Vraag	Antwoord	Scores
8	maximumscore 3	
	• a - De kustgebieden van Groenland staan onder de matigende invloed van zee	1
	• b - Het westen van Groenland is warmer dan het oosten	1
	• c - Voor de westkust van Groenland ligt een (relatief) warme zeestroom	1
9	maximumscore 2	
	Uit het antwoord moet blijken dat	
	• Groenland vooral laagwaardige / onbewerkte producten / producten met een geringe toegevoegde waarde exporteert	1
	• en dat Groenland voor een moderne levensstijl (die de Groenlanders nastreven) duurdere (eind)producten importeert	1
10	maximumscore 3	
	Uit de redenering moet blijken dat:	
	• Groenland door het verdwijnen van het ijs / door het smelten van de ijskap / door klimaatverandering steeds toegankelijker wordt (dimensie natuur)	1
	• zodat het winnen van olie / van natuurlijke hulpbronnen / van grondstoffen rendabel wordt / de wateren rondom de Noordpool steeds beter bevaarbaar worden (economische dimensie)	1
	• en dat grootmachten controle willen hebben / invloed willen uitoefenen op het (door de verbeterde toegankelijkheid) gunstig gelegen Groenland (politieke dimensie)	1
11	maximumscore 2	
	Een juiste argumentatie tegen onafhankelijkheid is:	
	• Groenland is een groot land met slechts 56.000 / weinig inwoners	1
	• zodat het inrichten van een staat met een volledig functionerend overheidssysteem (defensie, politie, justitie) lastig is	1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aarde

Opgave 3 – Geografische Kos(t)

12 maximumscore 2

- Afrikaanse plaat en de Anatolische / Grieks-Turkse plaat 1
- Juiste antwoorden zijn: 1
 - Anatolische en Euraziatische plaat (Noord-Anatolische breuklijn)
 - Anatolische plaat en Arabische plaat (Oost-Anatolische breuklijn)
 - Afrikaanse plaat en Arabische plaat (Dode Zee-breuk)

13 maximumscore 3

- De subductiezone verplaatst zich zuidwaarts / richting Afrika 1

Uit de beschrijving moet blijken dat

- de actieve eilandenboog (waar Kos deel van uitmaakt) op de plek ligt waar de onderduikende plaat diep genoeg is weggedoken om te smelten (en er magma omhoog komt) 1
- en dat de eilandenboog uit het Mioceen tegenwoordig niet meer actief is, doordat deze te ver van de subductiezone af is komen te liggen (en er dus geen magma omhoog komt) 1

14 maximumscore 2

Juiste oorzaken zijn:

- Op kleine eilanden / Kos zijn geen gebieden waar (in de zomer) wel veel neerslag valt om water vandaan te halen.
- Op kleine eilanden / Kos zijn geen grote rivieren.
- Op kleine eilanden / Kos is de voorraad zoet grondwater beperkt.

per juiste oorzaak 1

15 maximumscore 2

Uit de uitleg moet blijken dat

- de bodem bij mediterrane tuinbouw (in tegenstelling tot bij akkerbouw) in de regentijd / de natte wintermaanden (grotendeels) door wortels wordt vastgehouden / door het gebladerte beschermd wordt (oorzaak) 1
- waardoor bodemerosie (door afstromend water en/of wind) op de hellingen beter wordt tegengegaan (gevolg) 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Zuid-Amerika

Opgave 4 – Zuid-Amerika en twee andere ontwikkelingsregio's

16 maximumscore 2

- Een juist gegeven uit bron 9 is: in Zuid-Amerika is het geboortecijfer / geboorteoverschot lager dan in Zuid-Azië en Sub-Sahara Afrika 1
- Een juist gegeven uit bron 10 is: in Zuid-Amerika is het percentage kinderen lager dan in Zuid-Azië en Sub-Sahara Afrika 1

17 maximumscore 2

Juiste oorzaken zijn:

- De welvaart / economie is in Zuid-Amerikaanse landen verbeterd (waardoor de geboortecijfers zijn gedaald) (economische dimensie)
- Veel regeringen in Zuid-Amerikaanse landen hebben een beleid van gezinsplanning gevoerd (waardoor de geboortecijfers zijn gedaald) (politieke dimensie)
- Verstedelijking heeft geleid tot dalende geboortecijfers (sociaal-culturele dimensie)

per juiste oorzaak 1

18 maximumscore 2

Een juiste redenering is:

- Zuid-Amerika werd (op enkele landen na), in tegenstelling tot Sub-Sahara Afrika, gekoloniseerd door slechts twee landen (Spanje en Portugal) 1
- zodat in veel Zuid-Amerikaanse landen dezelfde taal gesproken wordt / vergelijkbare sociale / culturele / politieke structuren bestaan (en interne relaties eenvoudiger tot stand komen) 1

19 maximumscore 2

- Een juist antwoord is: bij oligarchische systemen ontstaan grote sociale / economische verschillen tussen de elite en het volk 1
- Een juist antwoord is: populistische leiders stellen de eigen natie / het eigen volk (die door globalisering naar de achtergrond is verdrongen) weer centraal 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 5 – De Aconcagua, de hoogste berg van de Andes

20 maximumscore 2

Een juiste uitleg is:

- het Zuid-Amerikaanse continent begon (door het losbreken van Afrika / opbreken van Gondwanaland) zo'n 135 miljoen jaar geleden naar het westen te bewegen (oorzaak) 1
- waardoor de westkant van het Zuid-Amerikaanse continent over (de zwaardere) oceanische korst werd geduwd (en er een actieve continentrand ontstond) (gevolg) 1

21 maximumscore 3

- Uit het antwoord moet blijken dat de dichtheid van de (jonge) oceanische korst te laag is / de (jonge) oceanische korst niet zwaar genoeg is (om de mantel in te duiken) 1
- Juiste gevolgen zijn: 2
 - Er vinden vooral ondiepe aardbevingen plaats.
 - Er vinden aardbevingen ver landinwaarts plaats.
 - Er is een breed / uitgestrekt hoogland ontstaan.
 - Er ontbreekt actief vulkanisme (terwijl je dat bij subductie wel zou verwachten).

Opmerking

Aan een juist gevolg 1 scorepunt toekennen.

22 maximumscore 3

- Uit het antwoord moet blijken dat de bergen in het noorden van Chili dichter bij de evenaar liggen dan de Aconcagua (en dat het er dus warmer is) 1

Uit de uitleg moet blijken dat

- de Aconcagua (in tegenstelling tot de bergen in het noorden van Chili) onder invloed staat van vochtige aanlandige winden / lucht vanaf zee (oorzaak) 1
- waardoor op de (west)hellingen van de bergen veel sneeuw valt / gletsjers zijn ontstaan (gevolg) 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Leefomgeving

Opgave 6 – Waterbeheer in tijden van droogte

23 maximumscore 2

- Juiste oorzaken zijn: 1
 - Nederland ligt benedenstrooms langs grote rivieren / langs de Rijn en de Maas (en heeft dus altijd watertoevoer van deze rivieren).
 - Nederland heeft gemiddeld een neerslagoverschot. / In Nederland is de neerslag gemiddeld groter dan de verdamping.
- Door klimaatverandering komen lange droge perioden / langere perioden zonder neerslag vaker voor 1

Opmerking

Alleen als beide oorzaken genoemd worden, 1 scorepunt toekennen.

24 maximumscore 3

Uit het antwoord moet blijken dat

- met de spuilsuizen / hoofdkranen in de Afsluitdijk water (uit het IJsselmeer) gespuid kan worden op de Waddenzee (waardoor het waterpeil in het IJsselmeer daalt) 1

Uit de redenering moet blijken dat

- de kans op droogte / op zoetwatertekorten in de zomer groter is dan in de winter 1
- zodat een hoger waterpeil in het IJsselmeer als zoetwaterbuffer moet dienen (voor het noorden van Nederland) 1

25 maximumscore 2

- Een juist argument vanuit de dimensie natuur is: 1
De ondergrond in het westen van Nederland bestaat voor een (groot) deel uit veen (dat onherstelbaar inklinkt bij droogte)
- Juiste argumenten vanuit andere dimensies zijn: 1
 - In het westen van Nederland wonen de meeste mensen. (sociaal-culturele dimensie)
 - Het westen van Nederland is het economische kerngebied. (economische dimensie)

26 maximumscore 1

Uit het antwoord moet blijken dat door een (zoet)watertekort / extreme droogte in het westen van Nederland zout zeewater kan binnendringen / verzilting kan ontstaan.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 7 – Buiksloterham: wijk van de toekomst

- 27 **maximumscore 1**
creatieve stad - 3
smart city - 1
sustainable city - 2

Opmerking

Alleen als alle drie de antwoorden juist zijn, 1 scorepunt toekennen.

- 28 **maximumscore 2**

Juiste redenen zijn:

- In Buiksloterham liggen veel braakliggende terreinen.
- Buiksloterham ligt vlak bij Amsterdam CS / vlak bij de binnenstad van Amsterdam.
- Buiksloterham ligt aan het water.

per juiste reden

1

- 29 **maximumscore 2**

Juiste vraagstukken met bijbehorende oplossingen in Buiksloterham zijn:

- Klimaatvraagstuk: in Buiksloterham worden drijvende woningen gebouwd / wordt water vastgehouden of tijdelijk opgeslagen in groene daken / wadi's / waterpleinen 1
- Energie(transitie)vraagstuk: in Buiksloterham worden huizen gebouwd die in hun eigen energiebehoefte voorzien 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

30 maximumscore 3

- Juiste argumenten voor Cityplot zijn: 2
 - De combinatie van (een groot aantal) sociale huurwoningen en koopappartementen draagt bij aan een diverse / gemengde bewonerssamenstelling.
 - De combinatie van wonen en werken draagt bij aan een gevoel van veiligheid.

Opmerking

Aan een juist argument 1 scorepunt toekennen.

- Juiste tegenargumenten voor Cityplot zijn: 1
 - De diverse / gemengde bewonerssamenstelling kan leiden tot weinig sociale cohesie / conflicten.
 - De hoge bebouwingsdichtheid / drukke opzet van de buurt kan leiden tot onoverzichtelijkheid.

of

- Juiste argumenten voor Schoonschip zijn: 2
 - De bijzondere woningen dragen bij aan / De opzet van de buurt draagt bij aan een aantrekkelijke woonomgeving / mooie uitstraling van de wijk.
 - Het type woningen draagt bij aan een diverse / gemengde bewonerssamenstelling in de wijk.

Opmerking

Aan een juist argument 1 scorepunt toekennen.

- Een juist tegenargument voor Schoonschip is: 1
 - Schoonschip is een (te) kleinschalig project.
 - Schoonschip is gericht op een zeer beperkte doelgroep.

Bronvermeldingen

Opgave 1

- bron 1 vrij naar: <https://howmuch.net/articles> en www.nrc.nl/nieuws
 bron 2 vrij naar: <https://howmuch.net/articles/the-worlds-unicorn-companies-2017>

Opgave 2

- bron 3 <https://nos.nl/artikel/2297758-groenland-wij-zijn-niet-te-koop.html>
 bron 4 Grote Bosatlas 55e editie
 bron 5 Grote Bosatlas 55e editie
 bron 6 https://oec.world/en/profile/country/grl/#Trade_Balance

Opgave 3

- bron 7 vrij naar: www.volkskrant.nl
 bron 8 www.photovolcanica.com/VolcanoInfo/Milos/Milos.html

Opgave 4

- bron 9 United Nations, Department of Economic and Social Affairs, Population Division (2017).
 World Population Prospects: The 2017 Revision, custom data acquired via website
 bron 10 www.populationpyramid.net

opgave 5

- bron 11 tekst: vrij naar The Geology of Aconcagua, Marieke Dechesne via
www.scribd.com/document/24836826/Geology-of-Aconcagua
 afbeelding: www.meteoblue.com/de/wetter/vorhersage/modelclimate/aconcagua_argentinien_3866949
 bron 12 Grote Bosatlas 55e editie
 bron 13 Grote Bosatlas 55e editie
 bron 14 vrij naar: Martinod J. et al. 2010. Horizontal subduction zones, convergence velocity and the building of the Andes. Earth and Planetary Science Letters 299: 299-309 via
<https://geografie.nl/artikel/hoge-bergen-een-atypische-subductiezone>
 bron 15 vrij naar: Meteoblue via
www.meteoblue.com/en/weather/archive/windrose/aconcagua_argentina_3866949

Opgave 6

- bron 16 Cito en www.hdsr.nl/actueel/nieuws
 bron 17 <https://www.nrc.nl/nieuws/2018/08/16/de-grootste-droogtepuzzel-is-de-dreigende-verzilting-a1613230>
 bron 18 vrij naar: <https://www.infomil.nl/onderwerpen/lucht-water/handboek-water/themas/watertekort/verdringingsreeks/>

Opgave 7

- bron 19 Cito
 bron 20 vrij naar: Gladek, E. e.a., Circulair Buiksloterham: Een Living Lab voor circulaire gebiedsontwikkeling, 2015
 bron 21 vrij naar: Gladek, E. e.a., Circulair Buiksloterham: Een Living Lab voor circulaire gebiedsontwikkeling, 2015
 bron 22 <https://www.metabolic.nl/wp-content/uploads/2019/05/Schoonschip-1-1024x731.jpg>